T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2017 / 596
KARAR NO : 2017 / 772
KARAR TR : 25.12.2017

ÖZET : 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu uyarınca verilen ve idari para cezalarından kaynaklanan ödeme emirlerinin iptali istemiyle açılan davanın, 5510 sayılı Yasa'nın 88. maddesi gözetildiğinde ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerekteği hk.

K A R A R

Davacı : R. Tur Turizm Taşımacılık Temizlik Yemek San. ve Tic.Ltd. Şti.
Vekilleri : Av.N. Ö. - Av.H.D.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (S.S.K. Başkanlığı /SSK Isparta Sigorta İl Müdürlüğü (Devredilen)
Vekili : Av. M. K.

O L A Y : 1-a) Davacı vekilleri, davalı idare nezdinde işyeri kaydı bulunan, sürücülü araba kiralama işi yapan müvekkili şirketin; 20.06.2005 gün ve 2005/692152 kayıt numarası ile ihaleye açılan Akdeniz EDAŞ Isparta İl Müdürlüğü'nün araç kiralama ihalesine katıldığını, toplam 3 araç kiralama ihalesinin müvekkili şirketin uhdesinde kaldığını, bir yıl süreli olan işin, ilgili idarenin talebine uygun olarak, bir sorun yaşanmadan tamamlandığını; müvekkilinin; Isparta /Yalvaç'da uhdesinde kalan ihale için; 32 YN 978 plakalı araç maliki Ragıp BIYIKLI ile Isparta/Eğirdir'de uhdesinde kalan iş için de 32 EU 919 plakalı araç maliki Ali Kayaalp'le sözleşmeler yaptığını, ihale makamının bilgisi dahilinde, anılan kişilerin işin yerine getirilmesini üstlendiklerini; sözleşmelerde "Vergi ve sigortadan doğabilecek tüm sorumlulukların araç maliklerine ait olacağı'nın açıkça düzenlendiğini; SSK Isparta İl Müdürlüğünün, dava konusu işlemlerle Yalvaç Bölgesine 4.7121.01.01.1014440.032.03-21 ve Eğirdir Bölgesine 4.7121.01.01.1014438.032.10-19 sicil numarası ile re'sen işyeri tescil ederek, prim tahakkuku ve idari para cezalarını keserek bildirdiğini, ancak; re'sen işyeri tescilleri ile kesilen prim, idari para cezası ve gecikme zamlarının açıkça hukuka aykırı olduğunu; bilindiği üzere, bir yerde sigortalıların çalışmaya başlaması ile birlikte o yerin işyeri niteliği kazandığını; 506 sayılı Yasanın "Sigortalı Sayılmayanlar" başlıklı 3/F maddesinde, Kanunla kurulu emekli sandıklarına aidat ödemekte olanların sigortalı sayılmayacaklarının açıkça belirtildiğini; Yalvaç ve Eğirdir'deki işleri taşeron sıfatı ile yapan kişilerin ikisinin de kendi araçlarında çalışan kişiler olduğunu, Bağ-Kur sigortalısı olup kuruma prim ödediklerini; müvekkili tarafından çalıştırılan hiçbir sigortala bulunmamaktadır, müvekkilin uyuşmazlık konusu ihale işine ilişkin herhangi bir işyeri bulunmadığını, buna rağmen hukuka aykırı olarak yapılan işyeri tescilleri ile müvekkili aleyhine verilen idari para cezaları ile prim tahakkuklarının yasal dayanaktan yoksun olduğunu; uyuşmazlığın; Isparta EDAŞ İl Müdürlüğü Araç Kiralama Sözleşmesindeki Yalvaç ve Eğirdir Bölgelerinde, kiralanan aracın 16 saat çalışabileceği ve araç sahibi/sürücü dışında bir işçi daha çalıştırılması gerektiği yönündeki düzenlemeden kaynaklandığının anlaşıldığını; ancak, müvekkilinin alt taşeronlarla her şey dahil (sürücü, yakıt ve diğer işletme giderleri) anlaşma yaptığından ve esasen ihale makamı tarafından iş süresince de herhangi bir şikayet olmadığından sorun yaşanmadığını; işi üstlenen taşeronların yükümlülüğünde olmasına rağmen; uyuşmazlık üzerine yapılan araştırma sonucunda, Yalvaç Bölgesi için Ragıp BIYIKLI'nın, sözleşmede çalışma süresi 16 saat olarak yer almasına karşın günlük 8 saati aşmayan çalışmalarda bulunduğunun, edinilen Kiralık Araç Görev Emri formlarından öğrenildiğini; Kurum yetkilileri tarafından doldurulan bu belgelerden; aynı gün içerisinde iki ayrı sürücünün çalışmasının olmadığı, araç sürücüsü Ragıp BIYIKLI tarafından bazı günler İbrahim BIYIKLI isimli şahsın çalıştırıldığı görülmekte ise de, bu şahsın da kendi nam ve hesabına çalışan, müvekkil şirketle hiçbir ilgisi olmayan, araç sahibine hizmet eden ve ücretini araç sahibinden alan vergi mükellefi ve Bağ-Kur sigortalısı olduğunun anlaşıldığını; Eğirdir Bölgesinde çalışan Ali KAYAALP'in de 8 saati aşmayan çalışmalarının bulunduğu, elektrik arızası halinde ihtiyaç duyulduğunda aracı sevk ederek çalıştığından ikinci bir işçiye ihtiyaç duyulmadığını, işi bizzat yerine getirdiğinin öğrenildiğini; 506 sayılı Yasaya göre, Kanunla kurulu emekli sandıklarına aidat ödenekte olanların davalı kurum sigortalısı sayılmayacağını, diğer yandan; bir kimsenin hem Bağ-Kur ve hem de SSK sigortalısı olmasına yürürlükteki yasaların engel olduğunu; davalı idare müfettişlerince hiçbir somut tespite dayalı olmayan ve fiili çalışmaya da uygun düşmeyen, üstelik resmi bir kurum olan ihale makamının puantaj kayıtları dahi incelenmeksizin soyut tespitlerle müvekkili şirketi cezalandırılmasının 506 sayılı Yasaya ve T.C. Anayasasına da aykırı olduğunu; ayrıca, tek bir ihaleye ilişkin olarak tek dosya açılması gerekirken, iki ayrı dosya üzerinden işlem yapılarak mükerrer ceza tayini yoluna gidildiğini; müvekkilinin, talepte bulunduğu sürede kanuni defter ve belgelerini müfettişliğe teslim etmesine karşın, müvekkili aleyhine; 506 sayılı Yasanın 140. maddesinin d fikrasına göre, işyerine ait defter ve belgelerin 15 gün içinde gösterilmediğinden bahisle her biri 6.750,00 YTL olmak üzere 2 ayrı para cezası tayin ve takdir edildiğini; para cezaları ve bu işleme dayalı olarak düzenlenen ödeme emirlerinin açıkça hukuka aykırı olduğunu; 506 sayılı Yasanın 140/a1,b,c3... maddesi uyarınca para

cezaları ile belge ibraz etmemeye davalı para cezalarının 12.09.2007 gün 032893, 032894, 032893, 032896, 032897, 032898 sayılı işlemlerle müvekkiline bildirilmesi üzerine, kurum nezdinde itirazda bulunulduğunu; davalı idare tarafından 22.10.2007 gün 36956, 36958, 36959, 36960 sayılı işlem ve kararlarla itirazlar reddedildiğinden iptalleri talebi ile İdare Mahkemesine de başvurulduğunu; bu arada, davalı idare tarafından itiraz ederek iptali talebinde bulundukları 2007/ 14759, 14760, 14761, 14762, 14763, 14764,14765,14766,14767,14768,14769,14770,14771,14772, 14773, 14774,14775, 14776, 14777,14778,14779,14780,14781,14782,14783, 14784,14785, 14786, 14787, 14788, 14789, 14790, 14791, 14792 sayılı ödeme emirleri ile müvekkili aleyhine takibe girişildiğini; müvekkilinin; ihaleli işi 1 yıl boyunca Yalvaç'ta 25.010,00 YTL., Eğirdir'de ise 24.339,97 YIL. bedelle yaptığını, bu tutarların; yakıt, sürücü ve diğer tüm işletme giderleri dahil günlük 25,00 YTL.ye isabet ettiğini, esasen ihale makamı tarafından da yaptırılacak işin, çalışanların kendi aracıyla çalışacakları öngörülmüş bulunduğundan muhammen bedelin tespitinde sigorta giderlerinin eklenmediğini, bedele dahil edilmediğini; müvekkilinin salt Devlete hizmet etmek amacıyla yaptığı iş için, işbu dava konusu işlemlerle tesis edilen prim, idari para cezası ve gecikme zamları toplamının 70-80.000,00 YTL.sını aştığını, toplam istihkak tutarını dahi aşan ve müvekkilinin ticari hayatını engelleyecek hatta kapanmasına sebebiyet verecek boyutta cezaların varsayımlarla uygulanmaya çalışılmasının Anayasada ifade bulan çalışma hak ve hürriyetine de açık bir darbe niteliğinde olduğunu ifade ederek; müvekkili şirketle ilgili olarak; müvekkilinin uyuşmazlık konusu olaylara ilişkin tescile tabi işyerlerinin bulunmadığının tespiti ile Yasaya aykırı olarak re'sen tescil edilen işyeri tescillerinin iptaline; davalı kurum tarafından tahakkuk ettirilen prim, idari para cezası ve gecikme zamlarına, bunlara ilişkin 2007/14759, 14760, 14761, 14762, 14763, 14764,14765, 14766, 14767, 14768, 14769, 14770, 14771, 14772, 14773, 14774, 14775, 14776, 14777, 14778, 14779, 14780, 14781, 14782, 14783, 14784, 14785, 14786, 14787, 14788, 14789, 14790, 14791, 14792 (toplam 68.433,56 YTL. tutarında olan) sayılı ödeme emirlerine itirazlarının kabul edilerek iptallerine; müvekkilinin davalı kuruma prim, idari para cezaları ve gecikme zamları bakımından borcu bulunmadığının tespitine karar verilmesi istemiyle, 29.11.2007 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

Dava, Ali Kayaalp ile Ragıp Bıyıklı'ya da ihbar olunmuştur.

1-b) Isparta İş Mahkemesi(Müstemir Yetkili); 3.3.2009 gün ve E:2007/575, K:2009/58 sayı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek; davacı tarafından ihale makamından alınan işin araç kiralama sözleşmeleri ile Eğirdir için Ali Kayaalp'e, Yalvaç için Ragıp Bıyıklı'ya verildiği, işin başından sonuna kadar bu kişiler tarafından yerine getirildiği, davacının ihale konusu işlerde sigortalı sayılması gereken çalışanı bulunmadığı anlaşıldığından, resen iş yeri tescili ve prim tahakkukuna ilişkin ve bu nedenle verilen para cezaları yerinde olmadığından, davacı vekilinin açmış olduğu davanın kabulüne, davacının uyuşmazlık konusu tescile tabi iş yerlerinin bulunmadığının tespitine, aksi yöndeki kurum işleminin iptaline, davacının davalı kuruma borcu bulunmadığının tespitine karar vermiş, bu karar davalı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1-c) Yargıtay 21.Hukuk Dairesi; 15/06/2010 gün ve E:2009/8238, K:2010/6941 sayı ile; somut olayda davacı şirketin ihaleyle AKDENİZ EDAŞ'tan araç kiralama ile taşıma işini almış olduğuna göre Kuruma karşı prim alacakları yönünden işveren konumunda olduğu; dolayısıyla sigorta primlerinden de sorumlu bulunduğu, davalı kurumun söz konusu iki adet iş yerini davacı şirket adına tescili ile prim tahakkuku işlemlerinin yerinde olduğu, davacının prim borcuna dayalı ödeme emirlerinin iptali istemlerinin bu nedenlerle reddinin gerektiği; davacının, hakkında düzenlenen idari para cezasına karşı iptali için süresinde ve olay tarihinde yürürlükte bulunan Yasal prosedür gereği idare mahkemesine dava açması gerekirken, ödeme emrine karşı iş mahkemesinde itiraz ve iptal davası açtığını, idari para cezalarının iptali istemiyle başvurulacak Yasa yolunun idari yargıya tabi olması nedeniyle, bu istemler yönünden davanın görev nedeniyle reddine karar verilmesinin gerektiği, Mahkemece bu maddi ve hukuki olgulara göre davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulmuş olmasının usul ye yasaya aykırı olduğu gerekçesiyle Mahkeme kararını bozmuştur.

Mahkemece, Yargıtay 21.Hukuk Dairesi'nin 15/06/2010 gün ve E:2009/8238, K:2010/6941 sayılı bozma ilamına uyulmuştur:

1-d) ISPARTA İŞ MAHKEMESİ; 22.12.2010 gün ve E:2010/327, K:2010/463 sayı ile, "(…) Yapılan yargılamaya ve tüm dosya kapsamına göre, davacı vekili davalı kurum tarafından davacı şirketin ihale ile aldığı araç kiralama suretiyle taşıma işinden dolayı 1014440 sigorta nolu ve 1014438 sigorta nolu iki adet resen iş yeri tescili işleminin iptali ile kurumca tahakkuk ettirilen idari para cezası ve gecikme zamları ile bunlara ilişkin ödeme emirlerinin iptali ve kuruma borçlu bulunulmadığının tespitini istemiş ise de, davacı şirketin ihale sonucu AKDENİZ EDAŞ ile yaptığı araç kiralama sözleşmesine dayanarak ihbar olunan RAGIP BIYIKLI ile 32 YN 978 plakalı araçla taşıma işini ve ALİ KAYAALP ile de 32 EU 919 plakalı araç ile taşıma işini noterde düzenlenen taşıt kira sözleşmeleri ile yaptırdığı, davalı kurumca davacının ihale ile aldığı araç kiralama işi nedeniyle müfettiş soruşturması sonucunda 32 EU 919 plakalı araç ile ilgili işyerinin 1014440 sigorta numarası ile 32 YN 978 plakalı araç ile ilgili işyerinin de 1014438 sigorta numarası ile resen yasa kapsamına alınıp tescil edildiği, her iki iş yeri ile ilgili bildirgelerin ve belgelerin verilmemesinden dolayı ayrı ayrı idari para cezalarının tebliğ edildiği, kurum itiraz komisyonlarınca itirazların reddedildiği anlaşılmış olup, davacı şirket AKDENİZ EDAŞ' tan araç kiralama ile taşıma işini almış olmasından dolayı kuruma karşı, prim alacakları yönünden işveren konumunda olup sigorta primlerinden de sorumlu olduğu dolayısıyla davalı kurumun 2 adet iş yerini davacı şirket adına resen tescili ile prim tahakkuku işlemleri yerinde olduğundan davacının prim borcuna davalı ödeme emirlerinin iptali istemlerinin reddine, her iki iş yeri ile ilgili bildirgelerin ve belgelerin verilmemesinden dolayı idari para cezalarının iptali istemi ile başvurulacak yasa yolunun idari yargıya tabi olması nedeniyle bu istemler yönünden davanın görev nedeniyle reddine karar vermek gerekmiş olup aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM/ Ayrıntısı yukarıda açıklandığı üzere;

1-Davacı vekilinin açmış olduğu davanın REDDİNE…" karar vermiş, temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 21.Hukuk Dairesince, 1/11/2011 gün ve E:2011/8725, K:2011/9244 sayı ile, vekalet ücreti yönünden düzeltilerek onanan karar kesinleşmiştir.

2-a)Davacı vekilleri bu defa, davalı idare tarafından tahakkuk ettirilen idari para cezası ve gecikme zamlarına ilişkin 2007/14760, 14761, 14762, 14763, 14764, 14765, 14766, 14767, 14768, 14769, 14770, 14771, 14772, 14773, 14774, 14775, 14777, 14778, 14779, 14780, 14781, 14782, 14783, 14784, 14785, 14786, 14787, 14788, 14789, 14790, 14791, 14792 sayılı ödeme emirlerinin iptaline karar verilmesi istemiyle 19.4.2012 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

2-b)ISPARTA İDARE MAHKEMESİ;27.6.2012 gün ve E:2012/497, K:2012/737 sayı ile, "(…) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 140. maddesinin 9.5.2007 gün ve 5655 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile değişik 4. fıkrasında, "İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde İdarî para cezası kesinleşir. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen İdarî para cezaları, bu Kanunun 80 inci maddesi hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz ve yargı yoluna başvurulmaksızın tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, İdarî para cezalarına karşı Kuruma itiraz etme veya yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak, Kurumca itirazın reddedilmesi veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörtte birlik ceza tutarı, 80 inci madde hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir" denilmiş; 80. maddesinin yedinci fıkrasında ise, "Kurum alacaklarının tahsilinde 21.7.1953 tarih ve 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesi yetkilidir" hükmüne yer verilmiştir.

Bu düzenlemelere göre, İdarî para cezalarının ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk edeceği ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödeneceği veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebileceği, itirazın takibi durduracağı, Kurumca itirazı reddedilenlerin, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilecekleri nedeniyle tahakkuk aşamasında idare mahkemelerinin görevli oldukları, kurum alacaklarının tahsilinde ise, 6183 sayılı Yasa hükümleri uygulanmak suretiyle düzenlenecek ödeme emrine karşı açılacak davalara bakma görevinin, 80. maddenin yedinci fıkrasında açıkça belirtildiği gibi Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer iş mahkemesine ait olduğu sonucuna varılmaktadır.

Ancak, 506 sayılı Kanun'un yukarıda sözü edilen maddeleri 31.5.2006 gün ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile (01.10.2008) tarihinde yürürlükten kaldırılmıştır.

5510 sayılı Kanun'un 102. maddesinde, "...İdari para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir.

İdari para cezalarının, Kuruma itiraz edilmeden veya yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme idari para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak Kurumca veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörttebirlik ceza tutarı, 89 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir.

Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir..." denilmiş; 88. maddesinde ise, "...Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır.

Kurum, 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen alacakları hariç olmak üzere her türlü alacağın teminatını teşkil etmek üzere Yeni Türk Lirası ve/veya yabancı para birimi üzerinden ticari işletme, taşınır ve/veya taşınmaz rehni dahil olmak üzere her türlü teminat almaya yetkilidir.

Kurumun 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen prim ve diğer alacakları amme alacağı niteliğinde olup, imtiyazlı alacaktır. Kurumun taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen aleyhe neticelenmesi halinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezalar Kurum hakkında uygulanmaz.

Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz..." hükmü yer almıştır.

Öte yandan, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'nun 37. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, İdarî para cezaları, gecikme zamları, katılım payları Kurum alacağına dönüşür ve bu alacakların tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddeleri uygulanır" denilmiştir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme

o dava için görevli hale gelmiş ise, artık görevsizlik kararı verilmeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam edilmesi gerekir.

Olayda, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, SSK Isparta İl Müdürlüğü tarafından verilen idari para cezasından kaynaklanan 19.11.2007 tarih ve 2007/ 14760, 14761, 14762, 14763, 14764, 14765, 14766, 14767, 14768, 14769, 14770, 14771, 14772, 14773, 14774, 14775, 14777, 14778, 14779, 14780, 14781, 14782, 14783, 14784, 14785, 14786, 14787, 14788, 14789, 14790, 14791, 14792 takip no.lu ödeme emirlerinin iptali istemiyle ilk kez Isparta İş Mahkemesinin 2007/575 Esasına kayden dava açıldığı, anılan Mahkemece verilen 03.03.2009 tarih ve 58 sayılı kararın, Yargıtay 21. Hukuk Dairesinin 15.06.2010 tarih ve E:2009/8238, K:2010/6941 sayılı kararı ile ödeme emirleri kısmının görev yönünden bozulduğu, bozma kararına uyan Mahkemece 22.12.2010 tarih ve E:2010/327, K:2010/463 sayılı kararla ödeme emirlerine yönelik dava kısmının görev yönünden reddine karar verildiği, anılan kararın Yargıtay 21. Hukuk Dairesinin 01.11.2011 tarih ve 9244 sayılı kararı ile düzeltilerek onandığı, davacıya 20.03. 2012 tarihinde tebliği üzerine uyuşmazlığa konu ödeme emirlerinin iptali istemiyle 19.04.2012 tarihinde bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, söz konusu ödeme emirlerine karşı açılan davada, 5510 sayılı Yasa'nın 88. maddesi gözetildiğinde İş Mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varılmaktadır.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin benzer bir davada verdiği 09.04.2012 tarih ve E:2012/66, K:2012/84 sayılı kararı da aynı yöndedir.

Açıklanan nedenlerle, davanın 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Yasasının 15/1 -a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine…" karar vermiş, davacı şirket vekilince temyiz edilmesi üzerine Danıştay Onbeşinci Dairesince, 20.3.2015 gün ve E:2012/10026, K:2015/1639 sayı ile onanan, karar düzeltme istemi de aynı Dairece, 20.4.2017 gün ve E:2015/8079, K:2017/1894 sayı ile reddedilen karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Suna TÜRE, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN ve Birgül KURT'un katılımlarıyla yapılan 25.12.2017 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının onaylı örneğinin 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği; öte yandan, Yasa'nın 14. maddesine göre olumsuz görev uyuşmazlığı bulunduğunun ileri sürülebilmesi için davanın "tarafları, konusu ve sebebinin aynı" olması koşulunun öngörülmüş bulunması karşısında, adli ve idari yargı yerleri arasında her iki yargı yerinde ortak olan "davalı idare tarafından tahakkuk ettirilen ve idari para cezalarından kaynaklanan 2007/14760, 14761, 14762, 14763, 14764, 14765, 14766, 14767, 14768, 14769, 14770, 14771, 14772, 14773, 14774, 14775, 14777, 14778, 14779, 14780, 14781, 14782, 14783, 14784, 14785, 14786, 14787, 14788, 14789, 14790, 14791, 14792 sayılı ödeme emirlerinin iptaline karar verilmesi" talebi yönünden görev uyuşmazlığının doğduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu uyarınca verilen ve idari para cezalarından kaynaklanan 19.11.2017 tarihli, 2007/14760, 14761, 14762, 14763, 14764, 14765, 14766, 14767, 14768, 14769, 14770, 14771, 14772, 14773, 14774, 14775, 14777, 14778, 14779, 14780, 14781, 14782, 14783, 14784, 14785, 14786, 14787, 14788, 14789, 14790, 14791, 14792 takip numaralı ödeme emirlerinin iptali isteminden ibarettir.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 140. maddesinin 9.5.2007 gün ve 5655 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile değişik 4. fıkrasında, "İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî para cezası kesinleşir. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idarî para cezaları, bu Kanunun 80 inci maddesi hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz ve yargı yoluna başvurulmaksızın tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, idarî para cezalarına karşı Kuruma itiraz etme veya yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak, Kurumca itirazın reddedilmesi veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörtte birlik ceza tutarı, 80 inci madde hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir" denilmiş; 80. maddesinin yedinci fıkrasında ise, "Kurum alacaklarının tahsilinde 21.7.1953 tarih ve 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesi yetkilidir" hükmüne yer verilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, bu düzenlemelere göre, idarî para cezalarının ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk edeceği ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödeneceği veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebileceği, itirazın takibi durduracağı, Kurumca itirazı reddedilenlerin, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilecekleri nedeniyle tahakkuk aşamasında idare mahkemelerinin görevli oldukları, kurum alacaklarının tahsilinde ise, 6183 sayılı Yasa hükümleri uygulanmak suretiyle düzenlenecek ödeme emrine karşı açılacak davalara bakma görevinin, 80. maddenin yedinci fıkrasında açıkça belirtildiği

gibi Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer iş mahkemesine ait olduğu sonucuna varmıştır.

Ancak, 506 sayılı Kanun'un yukarıda sözü edilen maddeleri 31.5.2006 gün ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

5510 sayılı Kanun'un 102. maddesinde, "(…)İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir.

İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz edilmeden veya yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme idari para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. (İptal üçüncü cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 28/11/2013 tarihli ve E.: 2013/40, K.: 2013/139 sayılı Kararı ile.) (…)

Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.(…)" denilmiş; 88. maddesinde ise, "(…)Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır. (Ek cümle: 18/5/2017-7020/16 md.) Bakanlar Kurulu, Kurumun 6183 sayılı Kanuna göre takip edilen alacakları için anılan Kanunun 48/A maddesini; en az üç yıl süreyle prim yükümlüsü olup son üç yıl içerisinde verilmesi gereken bildirgeleri kanuni sürelerinde vermiş olanlardan başvuru tarihi itibarıyla vadesi bir yılı geçmemiş borcunu borç ödemede hüsnüniyet sahibi olmasına rağmen ödeyememiş olanlar hakkında uygulatmaya ve uyumlu prim borçlularını belirlemeye yetkilidir. (Ek cümleler: 28/11/2017-7061/87 md.) 6183 sayılı Kanunun 23 üncü maddesine göre Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince reddiyat yapılması durumunda anılan maddenin birinci fıkrasına göre yapılacak mahsuptan sonra Kurumun prim ve diğer alacaklarından muaccel olanlara mahsup yapılır. Kurumun tahsil ettiği prim ve diğer alacaklardan reddi icap edenler, istihkak sahiplerinin Kuruma olan muaccel borçlarına mahsubundan sonra Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine olan muaccel borçlara mahsup edilmek üzere reddolunur. Bu suretle yapılan ödemelerde, reddedilen tutarın Kuruma ve/veya alacaklı tahsil dairesinin hesabına geçtiği tarihte ödeme yapılmış sayılır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ile Kurum tarafından müştereken belirlenir.

Kurum, 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen alacakları hariç olmak üzere her türlü alacağın teminatını teşkil etmek üzere Yeni Türk Lirası ve/veya yabancı para birimi üzerinden ticari işletme, taşınır ve/veya taşınmaz rehni dahil olmak üzere her türlü teminat almaya yetkilidir.

Kurumun 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen prim ve diğer alacakları amme alacağı niteliğinde olup, imtiyazlı alacaktır. Kurumun taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen aleyhe neticelenmesi halinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezalar Kurum hakkında uygulanmaz.

Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz. (…)" hükmü yer almıştır.

Öte yandan, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'nun 37. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, idarî para cezaları, gecikme zamları, katılım payları Kurum alacağına dönüşür ve bu alacakların tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddeleri uygulanır" denilmiştir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

Olayda, sürücülü araba kiralama işi yapan ve Akdeniz EDAŞ Isparta İl Müdürlüğü'nün araç kiralama ihalesine katılarak, toplam 3 araç kiralama ihalesi alan davacı şirket adına; Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, SSK Isparta İl Müdürlüğü tarafından 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu uyarınca verilen idari para cezalarının ödenmediğinden bahisle 19.11.2017 tarihli, 2007/14760, 14761, 14762, 14763, 14764, 14765, 14766, 14767, 14768, 14769, 14770, 14771, 14772, 14773, 14774, 14775, 14777, 14778, 14779, 14780, 14781, 14782, 14783, 14784, 14785, 14786, 14787, 14788, 14789, 14790, 14791, 14792 takip numaralı ödeme emirlerinin düzenlenerek tebliğ edilmesi üzerine, uyuşmazlığa konu ödeme emirlerinin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, söz konusu ödeme emrine karşı açılan davada, 5510 sayılı Yasa'nın 88. maddesi gözetildiğinde İş Mahkemesinin görevli olduğu kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, Isparta İş Mahkemesinin; 22.12.2010 gün ve E:2010/327, K:2010/463 sayılı kararının, 19.11.2017 tarihli, 2007/14760, 14761, 14762, 14763, 14764, 14765, 14766, 14767, 14768, 14769, 14770, 14771, 14772, 14773, 14774, 14775, 14777, 14778, 14779, 14780, 14781, 14782, 14783, 14784, 14785, 14786,

14787, 14788, 14789, 14790, 14791, 14792 takip numaralı ödeme emirlerini kapsayan ve "her iki iş yeri ile ilgili bildirgelerin ve belgelerin verilmemesinden dolayı idari para cezalarının iptali istemi ile başvurulacak yasa yolunun idari yargıya tabi olması nedeniyle bu istemler yönünden davanın görev nedeniyle reddine" şeklinde hüküm kurulan kısmının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Isparta İş Mahkemesinin; 22.12.2010 gün ve E:2010/327, K:2010/463 sayılı kararının, 19.11.2017 tarihli, 2007/14760, 14761, 14762, 14763, 14764, 14765, 14766, 14767, 14768, 14769, 14770, 14771, 14772, 14773, 14774, 14775, 14777, 14778, 14779, 14780, 14781, 14782, 14783, 14784, 14785, 14786, 14787, 14788, 14789, 14790, 14791, 14792 takip numaralı ödeme emirlerini kapsayan ve "her iki iş yeri ile ilgili bildirgelerin ve belgelerin verilmemesinden dolayı idari para cezalarının iptali istemi ile başvurulacak yasa yolunun idari yargıya tabi olması nedeniyle bu istemler yönünden davanın görev nedeniyle reddine" şeklinde hüküm kurulan kısmının KALDIRILMASINA, 25.12.2017 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Şükrü	Mehmet	Suna
NECİPOĞLU	BOZER	AKSU	TÜRE

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Süleyman Hilmi	Birgül
ÖĞÜŞ	AYDIN	KURT